

4036752 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : บริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข;
วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : การละเมิดสิทธิ/หญิงตั้งครรภ์ / เชื้อเอชไอวี

ตีพิมพ์ อินทรรักษ์ : การละเมิดสิทธิหญิงตั้งครรภ์ในการตรวจหาเชื้อเอชไอวี ในโรงพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร (HUMAN RIGHTS VIOLATIONS BY THE DIAGNOSIS OF HIV INFECTED CASE DURING PRENATAL CARE : SURVEY STUDY FROM THE HOSPITALS IN METROPOLITAN AREA.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ พ.บ., น.บ., อ.ว.(นิติเวชศาสตร์), สุรชาติ ณ หนองคาย น.บ., ศศ.ม.(พัฒนาสังคม), ดุสิต สุจิราวัฒน์ วท.บ., วท.ม.(ชีวสถิติ), 141 หน้า ISBN 974-663-638-3

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการละเมิดสิทธิหญิงตั้งครรภ์ในการตรวจหาเชื้อเอชไอวี ในโรงพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ โรงพยาบาลของรัฐทั้งหมดที่มีแผนกสูติกรรม จำนวน 17 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 9 แห่งและโรงพยาบาลบาราศณราครที่เป็นโรงพยาบาลเฉพาะอีกหนึ่งแห่งโดยวิธีการคัดเลือกและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกพยาบาลวิชาชีพระดับหัวหน้าหน่วยบริการรับฝากครรภ์ ห้องคลอด และดึกหลังคลอด เกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติในการตรวจหาเชื้อเอชไอวีหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการ

จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ โรงพยาบาลของรัฐและเอกชนมีนโยบายในการตรวจเอชไอวีในหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกและมาใช้บริการในห้องคลอดแต่ไม่มีผลเลือดเอชไอวีทุกราย ในด้านการปฏิบัติ พบว่าส่วนน้อยไม่มีการให้คำปรึกษาก่อนตรวจหาเชื้อเอชไอวีขณะฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 11.76 และ 22.22 ตามลำดับ ไม่มีการให้คำปรึกษาก่อนตรวจเชื้อเอชไอวีขณะมาคลอด ในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 52.94 และ 33.33 ตามลำดับ ส่วนการให้คำปรึกษาหลังทราบผลเลือดเป็นบวก พบว่าขณะฝากครรภ์มีการให้คำปรึกษาทุกแห่ง แต่ขณะมาคลอดโรงพยาบาลของรัฐ ไม่มีการให้คำปรึกษาร้อยละ 47.06 ด้านการให้ความยินยอมก่อนตรวจเลือด หญิงตั้งครรภ์ทุกรายให้ความยินยอม แต่มีโรงพยาบาลของรัฐร้อยละ 29.42ที่ไม่มีใบยินยอมให้ลงชื่อขณะฝากครรภ์ และร้อยละ 41.18ที่ไม่มีใบยินยอมให้ลงชื่อในห้องคลอดส่วนโรงพยาบาลเอกชนที่ไม่มีใบยินยอมคิดเป็นร้อยละ 77.78 ด้านการเก็บรักษาความลับเกี่ยวกับผลเลือด พบว่า ทุกแห่งไม่มีการตรวจเลือดแบบนิรนาม การส่งผลเลือดจากห้องปฏิบัติการพบว่า โรงพยาบาลยังมีมาตรการที่ไม่ค่อยรัดกุมเท่าที่ควร ส่วนการเก็บบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลเลือดพบว่าส่วนใหญ่มีการเก็บในสมุดบันทึกการตรวจเลือดและเวชระเบียน ด้านการปฏิบัติต่อหญิงตั้งครรภ์ที่มีผลเลือดเอชไอวีเป็นบวก พบว่ามีการละเมิดน้อยมาก เมื่อเทียบกับโรงพยาบาลบาราศณราครจะพบว่ามีข้อแตกต่างในเรื่องของการละเมิดน้อยมาก โดยโรงพยาบาลบาราศณราครมีนโยบายการตรวจหาเชื้อเอชไอวีที่หญิงตั้งครรภ์สมัครใจ การให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจเลือดที่ชัดเจนกว่าโรงพยาบาลอื่น ส่วนด้านอื่นจะคล้ายกัน

จากผลการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะ คือ โรงพยาบาลทุกแห่งควรมีการกำหนดนโยบายการตรวจหาเชื้อเอชไอวีให้ชัดเจนและครอบคลุม โดยสอดคล้องกับนโยบายเอดส์แห่งชาติ และคำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยเป็นสำคัญ รวมทั้งเน้นให้ทุกโรงพยาบาลต้องมีการให้คำปรึกษาทั้งก่อนและหลังการตรวจเลือดอย่างเป็นระบบ